

Hanna Ahtiainen, Netta Mäki, Suvi Määttä, Pasi Saukkonen ja Anu Yijälä

4.2.2021

Ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten hyvinvointi Helsingissä

Helsingissä ja muualla pääkaupunkiseudulla ulkomaalaistaustaisten osuus nuorista ikäluokista kasvaa lähiaikoina voimakkaasti. Tulevaisuuden kannalta on erittäin tärkeää tietää, miten ulkomaalaistaustaiset lapset ja nuoret voivat ja miten he löytävät oman paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa ja Helsingissä. Kantaväestöön verrattuna ulkomaalaistaustaisilla yhdenvertaisuus ja tasa-arvo eivät aina toteudu, ja erilaisia hyvinvointieroja ilmenee monilla elämän osa-alueilla.

Tutkimusjulkaisussa tarkastellaan ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten hyvinvointia Helsingissä. Tarkastelut tehdään pääosin syntyperän mukaan vertaamalla suomalais- ja ulkomaalaistaustaisia, mutta mukana on myös analyysejä maahanmuuton sukupolvien mukaan.

Päätulokset

- **Ulkomaalaistaustaiset lapset ja nuoret elävät huomattavasti muita useammin pienituloisessa perheessä.**
- **Ulkomaalaistaustaiset nuoret ovat keskimäärin muita heikommassa asemassa siirryttäessä peruskoulusta eteenpäin. Kuitenkin etenkin toinen sukupolvi jatkaa useammin toiselle asteelle ja suorittaa tutkinnon.**
- **Valtaosa ulkomaalaistaustaisista lapsista ja nuorista pitää koulunkäynnistä ja kokee vaikutusmahdollisuudet koulussa hyviksi. He kuitenkin kokevat joissain määrin koulunkäynnissä enemmän vaikeuksia kuin muut, ja alakoulussa kouluväsymys on ulkomaalaistaustaisilla yleisempää.**
- **Ulkomaalaistaustaiset lapset ja nuoret kokevat suomalaistaustaisia useammin terveydentilansa keskinkertaiseksi tai sitä heikommaksi. Etenkin pojilla esiintyy ylipainoisuutta. Ulkomaalaistaustaisten liikkuminen on polarisoitunutta vähän liikkuviin ja runsaasti liikkuviin. Toisaalta ulkomaalaistaustaiset nuoret ovat useammin raittiita.**
- **Ulkomaalaistaustaisilla lapsilla ja nuorilla esiintyy suomalaistaustaisia enemmän haasteita sosiaalisissa suhteissa, kuten ystävien puutetta ja keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa. Myös koulukiusaaminen on yleisempää ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten parissa.**

Julkaisun pääasiallisen aineiston muodostavat vuoden 2019 Kouluterveyskyselyn Helsinkiä koskevat tiedot.

Kyselyyn osallistuvat perusopetuksen 4. ja 5. ja 8. ja 9. vuosiluokan oppilaat, lukiokoulutuksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat sekä ne ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat, jotka ovat alle 21-vuotiaita. Yhteensä vastaajia oli Helsingissä noin 22 170.

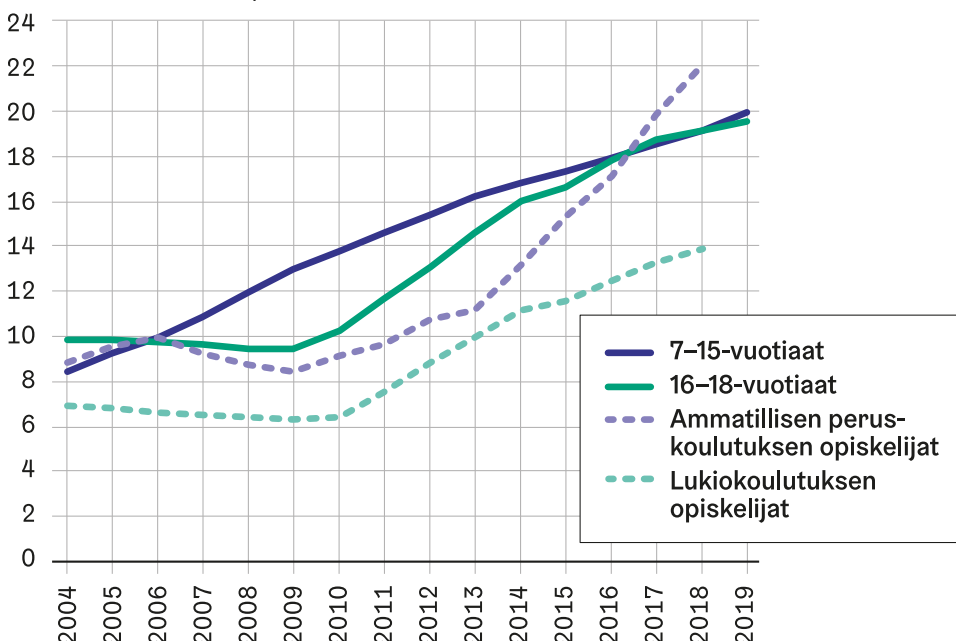
Lukion ja ammatillisen koulutuksen vastaukset on yhdistetty ammatillisen koulutuksen vastaajien pienen määrän takia, joten tuloksia esitellään erikseen alakoulun, yläkoulun ja toisen asteen osalta.

Raportissa hyödynnetään myös julkishallinnon rekistereihin perustuvia Tilastokeskuksen tietoja. Koulutustietoja on poimittu myös opetushallinnon Vipunen-tilastopalvelusta, joka on avoin tilastotietokanta.

Lisäksi julkaisussa hyödynnetään Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan omasta toiminnastaan keräämää tilastotietoa.

Vieraskielisten osuus helsinkiläisistä 7–15-vuotiaista ja 16–18-vuotiaista sekä toisen asteen opiskelijoista Helsingissä vuosina 2004–2019.

Vieraskielisten osuus, prosenttia

Lähde: Tilastokeskus ja Vipunen – opetushallinnon tietopalvelu (tiedot haettu 11.9.2020).

Kuviossa nähdään, kuinka vieraskielisten osuus peruskouluikäisistä on yli kaksinkertaistunut viidessätoista vuodessa Helsingissä. Vieraskielisten osuus 16–18-vuotiaista on myös 2010-luvulla noussut nopeasti, mikä heijastuu toisen asteen koulutukseen.

Suurin osa voi hyvin, osa kokee haasteita

Helsingin ulkomaalaistaustainen väestö on kaikkineen hyvin moninaista, ja tämä pitää paikkaansa myös lasten ja nuorten osalta. Maahanmuuton sukupolven (itse Suomeen muuttaneet, Suomessa syntyneet) lisäksi tämä väestöryhmä jakautuu monin tavoin esimerkiksi maahanmuuton syyn tai oleskeluvan perusteen mukaan, synnyin- tai taustamaan mukaan sekä etnisesti, kielellisesti ja kulttuurisesti.

Suurin osa Helsingin ulkomaalaistaustaisista lapsista ja nuorista voi hyvin, mutta osa kokee monenlaisia haasteita. Köyhyys, harrastuksen puute, koulukiusaaminen sekä heikompi pärjääminen koulutusjärjestelmässä ovat esimerkkejä näistä. Ulkomaalaistaustaiset alakoululaiset kokevat suomalaistaustaisia useammin yksinäisyyttä, ystävien puutetta, kouluväsymystä ja mieliala-ailahteluita.

Toisaalta yhä useampi ulkomaalaistaustainen nuori jatkaa toisen asteen koulutukseen ja aiempaa harvempi on työn ja koulutuksen ulkopuolella. Monet ulkomaalaistaustaiset lapset ja nuoret ovat tyytyväisiä elämäänsä, tykkäävät käydä koulua ja kokevat vahvaa osallisuutta.

Suomeen muuttaneiden lasten ja nuorten kotoutumista sekä hyvinvointia ja yhdenvertaisuuden toteutumista kaikkien osalta on tärkeää edistää, esimerkiksi ottamalla ulkomaalaistaustaisia mukaan heille läheisillä elämänareenoilla tapahtuvaan toimintaan.

Helsinki

Lue koko julkaisu täältä.

Lisätietoja: Pasi Saukkonen, puh. +358 40 3344800

Sähköposti: [etunimi.sukunimi\(at\)hel.fi](mailto:etunimi.sukunimi(at)hel.fi)

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitieto
www.hel.fi/kaupunkitieto